අන්ධභූත ජාතකය

තවද එක් සමයෙක්හි සර්වෝත්තම වූ තිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ දෙව්රම්වෙහෙර වැඩ වසන සේක් උකටලී වූ භික්ෂූවක් හූ අරභයා මේ ජාතකය වදාළසේක. සර්වඥයන් වහන්සේ ඒ භික්ෂූහට සැබෑද මහණ තෝ උකටලී වුයෙහිදැයි වදාරා සැබෑව ස්වාමීනි කී කල්හි මහණ ස්තීුහූ නම් රැක්ක නොහැක්කාහුය. පෙර නුවනැත්තෝ ස්තියක ගර්භයෙහි පටන් රක්නාහු රැකගත නුහුනුවෝම චේදැයි වදාරා ඉකුත්වත් දක්වා වදාළසේක.

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බුහ්මදත්ත නම් රජ්ජුරුකෙණෙකුන් රාජාය කරණ කල්හි පුරණ ලද බෝධිසම්භාර ඇති අප මහා බෝසතානෝ ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ අගමෙහෙසුන් බිසවුන් කුස පිළිසිඳ වැඩිවිය පැමිණ සියලු සිල්පයෙහි නිස්පත්තියට පැමිණ පියරජ්ජුරුවන්ගේ ඇවෑමෙන් රාජාායෙහි පිහිටා දැහැමෙන් රාජාාය කරන්නාහුය ඒ බෝධිසත්වයෝ පුරෝහිත බුහ්මණයා හා සමඟ දුකොළනාහුය කෙළෙමින් හිඳ.

සබ්බානදී වංකගතා සබ්බේ කට්ඨමයා වනා

සබ්බිත්තියෝ කරේපාපං ලභමානාති වාතකෙ.

යනමේ දුත ගීතිකාව කියමින් රිදිපෝරුවෙහි රන්පස ඇට දමන්නාහුය. මෙසේ කෙළනාවූ ඒ රජ්ජුරුවෝ නිරන්තරයෙන් දිනති. පුරෝහිතයා පරදනේය. ඒ පුරෝහිත බුාහ්මණයා කුමයෙන් තමාගේ ගෙයි සම්පත් නිමන්ට පටන්ගත්කල්හි මෙසේ සිතුයේය. මෙසේ නිරතුරුවපැරදීම ඇතිකල්හි මාගේ මේ ගෙයි සියලු ධනය ඎයවන්නේය පුරුෂාන්තරයට නොගියවූ එක් ස්තුියෙක සොයා ගෙයි වාසයකරන්නෙමි සිතීය. තවද ඕහට මෙළෙස් වූ සිතිවිල්ලෙක් විය. අන්තපුරුෂයෙකු නුදුටුවාවූ ස්තියෙක රක්නට නොපිළිවන ගර්භයෙහි පටන් එක්ස්තියෙක රැක ඇ වැඩිවිය පැමිණිකල්හි මාගේ වසඟයෙහි තබා එක් පූරුෂ යෙක්හටම නියතකොට තරකොට රැකවල්ලා රජ්ජුරුවන් වහන්සේගෙන් වස්තු ගෙණගියේවිනම් යහපතැයි සිතීය. ඒ බුාහ්මණ තෙමේත් අඟපසඟ ලකුණු දුන්මෙහි සමර්ථය ඉක්ඛිත්තෙන් ඒ තෙමේ දුක්පත්වූ ස්තුියක ගර්භනී නියාව දක දුවක වදන්නීයයි දැන ඇ කැඳවා සමීපයට ගෙන්වාගෙන වැටූප් වියදන් දී ගෙහිම වස්වා වැදූකල්හි ඇට වස්තු දී යවා ඒ කුමාරිකාව අන්තපුරුෂයකු දක්කනොදි ස්තුින් අතටම දී පෝෂාකරවා වැඩිවිය පැමිණිකල්හි ඒ කුමාරිකාව තම වසඟයෙහි තුබුයේය. යම් පමණ කලෙකින් ඒ කුමාරිකාව වැඩේ නම් ඒ තාක්කල් මුලුල්ලෙහි රජ්ජුරුවන් හා සමග දූ නොකෙළියේය ඒ ස්තුිය තමා වසඟයෙහි තබා පසුව මහරජ්ජුරුවන් වහන්ස දුකෙළුම්හයි කියේය රජ්ජුරුවෝ යන පතැයි කියා පළමු පරිද්දෙන්ම දු කෙළියාහුය. පුරෝහිත බුාහ්මණයා රජ්ජුරුවන් ගායනාකොට පසඇට දමණකල්හි මාගේ ස්තිය ඇර ගායතා කළමැතවයි කීය එතැන්පටන් පුරෝහිත බුහ්මණයා දිනන්නේය, රජ්ජුරුවෝ පරදිති බෝධිසත්වයෝ මොහුගේ ගෙයි පතිවුතා ධර්මය රක්ෂාකරන්නාවූ එක් ස්තුියක් වියයුතුයයි පරික්ෂාකරණ තැනැත්තෝ ඇතිනියාව දුන් ඇගේ පතිවුතා ධර්ම සංඛාාත වූ සීලය බිඳුවම් සිතා එක් ධූර්තියෙක් කැඳවා ගෙන්වා ගෙණ පුරෝහිතයන් ස්තුියගේ පතිවුතා ධර්මය බිඳපියන්ට පිළිවන්දයි කිවුය. පිළිවන ස්වාමීනි කී කල්හි ඉක්බිත්තෙන් රජ්ජුරුවෝ ඕහට වස්තු දී එසේ වී නම් වහා ඒ කාර්යය නිෂ්ටා කරවයි කියා ඒ ධූර්තියා යැවුය. ඒ ධූර්තිතෙම රජ්ජුරුවන් සමීපයෙන් වස්තු ඇරගෙණ සුවඳසුනු කපුරුතකුල් ආදී වූ සුවඳ බඩුගෙණ ඒ පුරෝහිත බුෘහ්මණයාගේ ගෙට නුදුරුතැන සියළු සුවඳ බඩුයෙන් සල්පිලක් සැදුයේය. පුරෝහිත බාහ්මණයාගේත් ගෙය සත්මාලක් සත් දොරටුවක් ඇත්තේය. හැමදොරටුවලම ස්තුීන්ගෙන් රැකවල් වන්නේය. පුරෝහිත බුහ්මණයා හැර අන්පුරුෂයෙක් ගෙට වදනට අසමර්ථ වන්නේය. කසල දඹන්නා වූ පෙට්ටියත් බලා පරීක්ෂා කොටම ඇතුල් ගෙට ගන්නාහුය. ඒ මාණවිකාව පුරෝහිතයාම දක්නේය. අන්පුරුෂයෙක් නොදක්නේ. එකල ඒ ස්තුියගේ එක් පරිවාරිකා ස්තුියක් සුවඳ මල් ආදියට මිළ ඇරගෙණ යන්නී එම ධූර්තියාගේ සල්පිල සමීපයෙන් යන්නීය. එකල ඒ ධූර්තියා මෝ තෝමෝ පතිවුතා ධර්මය රක්ෂාකරන්නාවූ ස්තුියගේ පරිවාරිකා ස්තුියෙකැයි නියමයෙන් දන එක් දවසක් ඒ පරිවාරිකා ස්තුිය එන්නවුන් දකලාම සල් පිළින් නැගී සිට ගොස් ඈ පාමුල වැටී හි දැතින් දෙපයකරකොට අල්වාගෙණ මෑනියෙනි මෙතෙක්දා මුළුල්ලෙහි කොයිගියෝද්යි කියා ඇඬුයේය. එකල අවශේෂ වූ ඕහට සහාය වූ ධූර්තියෝත් එක්පසෙකසිට අතපය මූව සටහන්තුත් ගමණාගමණ ආදීවූ ආකල්පයෙතුත් මැනියන් හා පූතතුවෝ එක සැටියෝමයයි කිවාහුය. ඒ ස්තීු ඒ ඒ බොහෝ දෙනා මෙසේ කියන්ට වන් කල්හි තොමෝද අදහාගෙණ මේ මාගේ පුතුයෙක්වනැයි තෝමෝත් අඬන්ට පටන්ගත. ඔහුදෙදෙනාම අඬා වැලප ඔවු නොවුන් වැලඳ සිටියාහුය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ දූර්තිතෙම මෑනියෙනි දූන් තෙපි කොයි වැලඳ සිටියානුය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ ධූර්තිතෙම මැනියෙනි දූන් තොපි කොයි යවුදැයි කියේය.

පරිවාරිකා ස්ත්‍රී කියන්නී කින්තරාගතාවකගේ විලසබඳුවූ විලස්ඇති රූපයෙන් අගුපාප්ත වූ පුරෝහිත බාහ්මණයාතන්ගේ ලදරු ස්තුියට උපස්ථාන කෙරෙමින් වෙසෙම් කිවුය. දන් මෑනියෙනි කොයියවුදයි ධූර්තියා විචාලේය. ඒ කුමාරිකාවන්ට සුවඳ මල් ආදීය ගන්නා පිණිසයෙම් කී කල්හි මෑනියෙනි අනික් තැනකට යාමෙන් පුයෝජන කිම්ද මෙතැන් මා සමීපයෙන්ම සුවඳ මල් ගෙණවයි කියා මිළ නොගෙණ බොහෝ බුලත් තකුල් කපුරු ආදීය හා නොයෙක් සුවඳමල් ආදීය දුන්නේය. ඒ සුවඳ මල් ආදීය ඇරගෙණ පරිවාරිකා ස්තුිය ගෙට ආ කල්හි මානවිකාතොමෝ බොහෝ සුවඳ මල් ආදීය දක කීමෙක්ද මෑනියෙනි අද අපගේ බමුණානෝ අප කෙරෙහි පුසන්නවුදයි කිව, කවර කාරණයකින් මෙසේ කියන සේක්දයි පරිවාරිකා ස්තුිය කී කල්හි මේ සුවඳ මල් ආදීය බොහෝනියාව දකයයි කිවුය. එකල පරිචාරිකා ස්තුීය කියන්නී පුරෝහිතයානන් වහන්සේ සුවඳ මල් ආදීයට බොහෝ මිළ නුදුන් සේක. මා විසින් වනාහි මේ සුවඳ මල් ආදීය මාගේ පුතනුවන් සමීපයෙන් ගෙණනලදෑයි කිව,

මෙසේ කියා එතැන්පටන් බමුණානන් දුන් මිළ තොමෝ ඇරගෙණ ඒ ධූර්තියාගෙන්ම සුවඳ මල් ආදිය ගෙණන්නීය. ඒ ධර්තියා කීපදවසක් ගියකල ගිලන් ආකාරයක් දක්වා වැද හොත්තේය. ඒ පරිචාරිකා ස්තී තොමෝ ඔහුගේ සල්පිලට ගොස් ඒ ධූර්තියා නොදක මාගේ පුතනුවෝ කොයිදයි විදාළිය. ගෙයිසිටි මනුෂයෝ කියන්නෝ තොපගේ පුතනුවත් ඇඟට ආඑසුවෙක් බලවතැයි කිවුය. එබස් ඇසු පරිචාරිකා ස්තුී ඔහු වැදහොත්තෙනට ගොස් හිඳ පිට පිරිමදින්නී පුත තොපට ආඑාසු කවරේදයි විචාළිය. හෙතෙමමුවෙන් නොබැණ වැදහොත්තේය. පුත බැණනොනැගෙන්ට කාරණා කිම්දයි විචාළකල්හි මැනියනි මියෙත් තොපට කියන්ට නොපිළිවනැයි කියා මට නොකියා පුත කවුරුන්ට කියව්දයි කී කල්හි මැනියෙනි මට අනික් අළුවාසුවෙක් නැත. ඒ තරුණ මාණවිකාවගේ වර්ණ සෞන්දර්යය අසා පිළිබඳසිත් ඇතිවීම් ඒ මාණවිකාව ලද්දෙම් විනම් ජිවිතය තිබෙයි නොලද්දේ වීනම් මෙතැන්හිම මියන්නෙම් වේදයි කීහ. පරිචාරිකා ස්තුී කියන්නී පුත මට ඒ භාරය තෙපි ඒ මාණවිකාව නිසා සිතිවිලි නොකරවයි කියා ඔහු අස්වසා බොහෝ සුවඳ ආදිය ගෙණ මාණවිකාව සමීපයට ගොස් කියන්නී මැනියෙනි මාගේ පුතුයා මාගෙන් තොපගේ ගුණ අසා පිළිබඳ වූ සිත් ඇතිවිය. කුමක් කටයුතුමෝදයි කිව, ඉදින් කැඳවාගෙණ එන්ට සමර්ථයෝ වී නම් අපගෙන් අමුතුකවරේදයි කිය, පරිවාරිකා ස්තූී මාණවිකාවගේ බස් අසා එතැන් පටන් ඒ ගෙයි කොත් කොත් වලින් බොහෝකසල එක්කොට මල්ගෙණෙන පෙට්ටියෙ ලාගෙණ යන්නී පෙට්ටිය පරීක්ෂා කරණ වෙලෙහි රැකවල් සිට ස්තුියගේ ඉසට දමන්තීය. ඒ රැකවල්සිටි ස්තුී ඇඟට කසලදුමීමෙන් පිළිකුල්ව ඉවත්වන්තීය. ඒ පරිචාරිකා ස්තීුතොමෝ මෙම කුමයෙන් යමක් යමක් කිසිවක් කියානම් ඒ ඒ ස්තිුය ඉසමත්තට කසල දමන්නීය එතැන් පටන් පරිචාරිකා ස්තිය යමක් ඇතුලෙන් ගෙණතත් පිටතින් ඇතුලට ගෙණෙතත් කිසි ස්තුියක් ඒ ගෙණෙනදෙය පරික්ෂාකරන්නට උත්සාහ නොකරන්නීය. එකල්හි ඒ ස්තුී ධූර්තියා මල් ගෙණන පැස ඇතුලේ ලාගෙණ මාණවිකාවගේ සම්පයට ගෙණ ගියාය. ධ්ර්තිකාව මාණවිකාවගේ ශිල භේදකොට එක්දවසක් පුාසාදලයහි විසුයේය. පුරෝහිත බුාහ්මණයාගෙන් බැහැර ගිය කල්හි දෙදෙනාම අභිරමණ අභිරමණය කෙරෙති ඔහු ආකල්හි ධූර්තියා සැඟවෙන්නේය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ මාණවිකාතොමෝ එක් දෙදවසක් ගියකල්හි පුරුෂය තොප දුන් යන්ට වටනේයයි කිව, එබස් ඇසූ ධූර්තියා කියන්නේ මම බමුණානනිට පහරක් ගසා යනු කැමැත්තෙමි කීය, මාණවිකා තොමෝ එසේ චීනම් වන්නාටයයි ධූර්තීයා සඟවා හිඳුවා බමුණා ගෙට ආ කල්හි මෙසේ කීව, ස්වාමීනි මම නුඹ වහන්සේ වීණාගායනා කරණ කල්හි නටනු කැමැත්තෙම් කීව, යහපත සොඳුර නටවයි කියා බමුණා වීණාගායනා කරන්ට පටන් ගත්තේය. එකල මානවිකා කියන්නී නුඹවහන්සේ බලාහිදිද්දී නටන්නට ලජ්ජා ඇත්තේමි. එසේ හෙයින් නුඹ වහන්සේගේ මුණ කඩ කින් වසා බැඳ නටමි කිව, එබස් ඇසු බමුණා ඉදින් තෙපි ලජ්ජාව වී නම් එසේ කරවයි කීය. එකෙණෙහි මාණවිකා ඝනවූ වස්තුයක් ගෙණ ඒ බමුණාගේ ඇස්දෙක වසා මුහුණ බැන්දීය, මුහුණු කඩින් මුහුණ බඳවාගෙණ වීණාගායනාකරන්නට පටන්ගත. ඒ මාණවිකාතොමෝ මද ඇසිල්ලකින් නටාපියා කියන්නී ස්වාමීනි මම නුඹ වහන්සේගේ හිසට එකවිටක් ඇනපියන් නා කැමැත්තෙමි කිව, ස්තුිය කෙරෙහි ලොල් වූ බමුණා කිසි කාරණයක් නොදුන පැහැර පියයි කිය, එකෙණෙහි මාණවිකා ධූර්තියාට ඉඟිකළාහුය, ධූර්තිතෙමේ සෙමෙන් සෙමෙන් අවුත් බමුණාගේ පිටිපස්සෙහිසිට ඉස වැලමිටෙන් ඇන්නේය. එකෙණෙහි ඇස්පිටපලායන්නාක් මෙන් විය. හිස ගැටක් පැනනැංගේය. ඒ බමුණා වේදනාවෙන් පිඩිතව තිගේ අත මෙසේ ගෙණෙවයි කිය,මාණවිකා තමාගේ අත ඔසවා බමුණාගේ අත මත්තෙහි තිබුය. බමුණා කියන්නේ තීගේ අත මොලොක පහරවුකලි ඉතාම තදයයි කීය. ධූර්තියා බමුණාට ඇණපියා සැඟවුනේය. මාණවිකා ඔහු සැඟවීගිය කල්හි බමුණා මුහුණින් වස්තුය මුදා හෙලා තෙල් ගෙණවුත් හිස ගැට නැගිතෙන ගා මැඩ සන්තර්පණය කළාය. බමුණා ගෙන් බැහැර ගිය කල්හි නැවත ඒ පරිචාරිකා ස්තුී ධූර්තියා පැසලාගෙණ පිටත් කළාය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ ධූර්තියා රජ්ජුරුවන් සමීපයට ගොස් ඒ සියළු පවත් කියේය. රජ්ජුරුවෝ තමන්ට සේවයට ආවාවු පුරෝහිත බුාහමණයා දක බමුණානෙනි දු කෙළිමෝදයි කිවුය. යහපත රජ්ජුරුවන් වහන්සැයි කී කල්හි රජ්ජුරුවෝ දූත ශාලාව සරහා පළමු පරිද්දෙන්ම දූත ගීතිකාවන් කියා පස ඇටදමූය. බමුණා මාණවිකාවගේ තපස් බිඳිගියබව නොදුන මාගේ මාණවිකාව හැර ගායනා කළමැනවැයි කීය. මෙසේ කියන්නාවුන් බමුණා පරුද්දේය. එකල්හි රජ්ජුරුවෝ ධූර්තියාගෙන් තමා මාණවිකාව පවත් අසා දත්හෙයින් කියන්නෝ බමුණ මාණවිකාව තබන්නට කුමට කියයිද තාගේ මාණවිකාවගේ තපස් බිඳි ගියේය. තෝ මගම ගර්භයෙහි පටන් රැකගත් තැනක රැකවල්ලා රැ ක්කගත හෙමියි සිතුයෙහිය. ස්තුීන් නම් බඩ ඇතුලේ ලාගෙණ ඇවිදිදත් රක්නටනොපිළිවන මේ ලෝකයෙහි එක්පුරුෂයෙකුම පතා පතිවුතා ධර්මය රක්ෂා කරන්නා වූ ස්තුියක් නැත තාගේ මාණවිකාව නටනු කැමැත්තෙමි කියා වීතාගායතා කරත්තාවූ තාගේ මුහුණ වස්තුයකින් වසා බැඳ තමාගේ චෞර පුරුෂයා ලවා තාගේ හිස වැලමිටිත් අත්නවා යවුය දුන් තෝ දු කෙළිමිත් හිඳ මාගේ ස්තුිය තබා දුත ගීතිකාව ගායනා කළ මැනවයි කුමක් පිණිස කියන්නෙහිදයි මෙසේ මහබෝසතානෝ බමුණාට ධර්මදේශනා කළෝය.

එකල්හි බමුණා බෝධිසත්වයන්ගේ ධර්මදේශනාව අසා ගෙටගොස් ඒ මානවිකාවට කියන්නේ තී විසින් මෙබඳූ පාප කර්මයක් කරණ ලදදයි කීය. ස්වාමින් ඒ කිවෝ කවුරුද නොකෙළමි මම මා අතින් ඇන්නෙමි අනික් නුඹ වහන්සේගේ හිසට ඇනි කෙනෙක් නැත. ඉඳින් නුඹ වහන්සේ මා කීවා නොඅදහන සේක් වී නම් මම නුඹ වහන්සේ ඇර අන් පුරුෂයෙකුගේ මා අත ඇල්ලීම් පමණකුත් නොදනිමියි සතා කිුයා කොට ගිනිවැද නුඹ වහන්සේ අදහවමියි කීව.

බමුණා එබස් අසා එසේ වීනම් වන්නාටයයි මහත්වූ දරගොඩක් කරවා ගිනිදල්වා ඒ ස්තුිය කැඳවා කියන්නේ ඉදින් මා අදහනු කැමැත්තේ වී නම් මේ ගින්නට පැනපියවයි කියා මාණවිකාව තමාගේ පරිචාරිකා ස්තුියට උගත්වන්නී මැනියෙනි තොපගේ පුතනුවන් එතනටගොස් මා ගිනිවදනා චේලෙහි අත අල්වාගන්ට කියයි පළමුකොටම

උගන්නාව තුබූය. ඒ පරිචාරිකා ස්තුි ගොස් ධූර්තියාට එපවත් එපරිද්දෙන්ම කිව එබස් ඇසූ ධූර්තියා අවුත් පර්ෂිත් මධායෙහි සිටියේය. ඒ මාණවිකා බමුණා වඤාකරණු කැමතිව මහ ජනයා මධායෙහි සිට කියන්නී බමුණානෙනි තොපහැර අන් පුරුෂයෙකු ගේ මා අත ඇල්ලීම් පමණකුත් නොදතිමියි මේ සතාකියාවෙන් මේ ගිනි මා නොදවයි කියා ගිනි වදින්ටගත. එකෙණෙහි ධූර්තියා කියන්නේ පින් වත්නි පුරෝහිත බුහ්මණයනන්ගේ කටයුතු දුන් බලව මෙබඳු වූ ස්තුියක් ගිනිවැද මරවති කියා ගොස් මාණවිකාව අත අල්වා ගත්තේය. ඕ තොමෝ ධූර්තියාගේ අත අරවා පියා පුරෝහිතයාට කියන්නී ස්වාමීනි මා සතාකියාව බිඳි ගියේය. එසේ හෙයින් මා ගිනිවදින්ට නිර්භිතව නොපිළිවනැයි කිව. කවර කාරණයකින්දයි බමුණා කී කල්හි අද මා විසින් මාගේ පූරුෂයකු මා අත ඇල්වීම් පමණකුත් නොදනිමි මෙසේ සතාකුයි කරණලද දුන් වූ කලී මේ පුරුෂයා අවුත් මාගේ අත අල්වාගත එසේ හෙයින් මා ගිනිවදින්ට නොපිළි වනැයි කිව, එබස් ඇසූ බමුණා මැ විසින් මා වඤචා කරණ ලද්දෙමි දුන ගෙන් නෙරපුයේය. එසේ හෙයින් මේ ලෝකයෙහි ස්තිුහු නම් මෙසේ වූ අධර්මයන්ට වඤ්චා කරණු කැමතිව මම මෙබන්දක් නොකෙළමි කියා දවස මුළුල්ලෙහිත් සපථකෙරෙත් නම් නොයෙක් වඤ්චා පුයෝගයෙන්ම සපථකොට ගිවිස්වන්නාහුය. ශාස්තෘවූ බුදුරජානන් වහන්සේ මෙසේ ස්තිුහු නම් රැකළිය නොහැකි සත්වකෙනෙකැයි මේ ධර්මදේශනාව ගෙණහැර දක්වා වදාරා චතුරාර්ය සතා පුකාශ කොට වදාළ සේක. චතුස්සතාය ධර්මදේශනාවගේ කෙළවර උකටලී වූ භික්ෂූන් වහන්සේ සෝවාන් පෙලෙහි පිහිටි සේක. සර්වඥයන් වහන්සේ පූර්වාපර සන්ධි ගළපා මේ අන්ධභූත ජාතකය නිමවා වදාළ සේක. එසමයෙහි බරණැස් රජ්ජුරුවෝ නම් තිලෝගුරු සමාක් සම්බුදු රජ වූ මම්ම වේදයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළසේක.